

Länsstyrelsen
Värmland

Miljöskydd
Mats Bergström
010-2247352

YTTRANDE

Datum
2017-12-18

Sida
1 (5)
Referens
560-8786-2017

Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Remiss om betänkande Miljötillsyn och sanktioner

Er beteckning: M2017/10714/Me

Sammanfattande synpunkter

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag i stort med undantag av nedan särskilt angivna förslag eller synpunkter.

Motivering

Utredningen bedöms vara väl genomarbetad, ge en korrekt bakgrund och beskrivning av dagens miljötillsyn med dess problem och möjligheter. Länsstyrelsen uppskattar särskilt utredningens förslag att inte göra några stora förändringar i tillsynsorganisationen utan att försöka komma till rätta med svagheterna i dagens system utifrån konstaterade brister. Utredningen har förslagit åtgärder som ger förutsättningar att förbättra styrningen av tillsynsmyndigheternas arbete, effektivisera tillsynsvägledningen samt öka kopplingen mellan inbetalda tillsynsavgifter och tillsynsmyndigheternas insatser. Länsstyrelsen anser att arbetet med sanktionsväxling ska påskyndas eftersom problemet med överträdelser som inte sanktioneras är akut och undergräver trovärdigheten för miljöbalken.

11.2.2 Särskilt om ansvaret för tillsyn av förorenade områden

Länsstyrelsen delar i stort utredningens slutsatser men ser att det inom förorenade områden är mycket angeläget att fördelningen av tillsynsansvar blir mer ändamålsenlig och tydlig.

Motivering

Det upplevs som otillfredsställande, att områden som förorenats från verksamheter/processer som i vissa fall är förbjudna så ska nuvarande lagstiftning tillämpas för tillsynsansvaret. Detta kan få till följd att områden med en känd komplicerad föroreningsproblematik helt plötsligt byter tillsynsmyndighet genom att processer/kemikaliehantering förbjudits och därmed inte längre finns upptagen i miljötillsynsförordningen. Länsstyrelsen anser därför att Naturvårdsverket och länsstyrelserna, så som utredningen föreslår, snarast bör ges i uppdrag att utreda tillsynsansvaret för nedlagda verksamheter eftersom dagens otydligheter kan leda till bristande effektivitet

samt påverka vilken kompetensförsörjning som de olika myndigheterna ska ha.

Länsstyrelsen tillstyrker möjligheten att tillsyn kan överlåtas uppåt, dvs från kommun till länsstyrelse, under vissa förutsättningar.

Motivering

Denna möjlighet bedömer vi har potential att vara ett mycket viktigt verktyg som med fördel kan användas när komplicerade förorenade områden går in i åtgärdsfas men också vara rätt väg att gå för att effektivisera tillsyn av C- och U-verksamheter som är kopplade till tillsynsobjekt som länsstyrelsen har tillsyn över. Det är länsstyrelsens önskan att processen att ta över och lämna tillbaka tillsyn är smidig samt att det finns författningsstöd för att tillsynsavgiften, ifall sådan kan tas, tillfaller länsstyrelsen.

12.5 Miljösamverkan Sverige och de regionala miljösamverkansorganen är framgångsfaktorer i tillsynen

Länsstyrelsen vill särskilt trycka på att det är av största vikt att en robust finansiering av Miljösamverkan Sveriges arbete säkerställs enligt utredningens förslag.

Länsstyrelsen instämmer i utredningens förslag om att inte formalisera någon samverkan.

Motivering

En stor nackdel med en icke formaliserad verksamhet är bristen på långsiktig finansiering. Verksamheten i Miljösamverkan Sverige har de senaste åren varit ryckig och i delar styrts av de deltagande centrala verkens sakanslag. En långsiktig finansiering oberoende av sakanslag är dock helt nödvändig för att Miljösamverkan Sverige ska kunna bidra långsiktigt i arbetet med en effektiv och enhetlig tillsyn.

Länsstyrelsen Värmland är en aktiv deltagare i Miljösamverkan Värmland och bedriver den mesta tillsynsvägledningen genom Miljösamverkan Värmland. Länsstyrelsen bedömer att Miljösamverkan Sverige har varit mycket betydelsefullt för att utveckla miljötillsynen i Värmland. Miljösamverkan Värmland har vuxit fram ur ett behov vilket tyder på att det inte finns något behov av att formalisera samverkan. Styrkan i den regionala samverkan är det stora engagemanget vilket troligen hade minskat vid en formalisering. Värt att nämna är att det pågår diskussioner med representanter från Örebro län om att utöka Miljösamverkan Värmland med kommuner och Länsstyrelsen i Örebro län.

12.6 Staten bör öka insatserna för att få kommuner att samverka mer med varandra.

Länsstyrelsen avstyrker utredningens förslag om att regeringen bör ge länsstyrelserna i uppdrag att förhandla fram en organiserad samverkan avseende miljötillsynen mellan de kommuner som länsstyrelsen funnit vara i behov av samverkan.

Motivering

Behov av samverkan i miljötillsynen uppmärksammas oftast i samband med uppföljning och utvärdering av kommunernas tillsyn eller så uppstår samarbeten utan länsstyrelsens inblandning. Länsstyrelsen roll bör begränsas till att uppmärksamma brister. Länsstyrelsens uppfattning är att kommunerna brukar lösa brister i resurser ifall länsstyrelsen påtalar detta och att kommunerna i sådana fall själva bäst avgör med vilka andra kommuner samverkan sker mest ändamålsenligt. Det finns därmed inte behov av att länsstyrelsen skall kunna utse en särskild förhandlingsperson.

12.7 En utvecklad dialog mellan tillsynsmyndighet och näringslivet

Länsstyrelsen anser att näringslivet och andra aktörers deltagande i Miljösamverkan Sverige begränsas till referensgrupper där det bedöms viktigt att ta del av näringslivets synpunkter samt där näringslivets kompetens tillför behövlig kunskap.

Motivering

Det är viktigt att ta del av andra aktörers synpunkter men det är inget som behöver formaliseras då det avgörs bäst i respektive projekt.

14 Ett bättre stöd från de tillsynsvägledande myndigheterna

Länsstyrelsen tillstyrker framtagandet av en nationell tillsynsstrategi. Det är dock viktigt att strategin ger utrymme för lokala och regionala anpassningar eftersom förutsättningar skiljer sig mycket i Sverige.

Motivering

Bristen på styrning från centrala tillsynsvägledande myndigheter är en stor anledning till att tillsynen i Sverige uppfattas som spretig. Utredningens förslag om en nationell miljötillsynsstrategi bedöms öka förutsättningen för en effektiv och enhetlig tillsyn.

15.1.2 Tydligare krav på hur tillsynen ska planeras och genomföras

Kravet på att en statlig myndighet ska beskriva hur myndigheten har avvägt fördelningen av resurser inom och mellan olika ansvarsområden bör även gälla kommunala tillsynsmyndigheter.

Motivering

Utredningen ser inga skäl i sak till att göra skillnad mellan kommunala och statliga tillsynsmyndigheter när det gäller skyldigheten att redovisa sin resurssättning. Utredningen bedömer dock att denna fråga bör utredas vidare eftersom det skulle kunna stå i strid med det kommunala självstyret. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att likformigheten i tillsynsplaneringsprocessen ökas samt att transparensen i hur tillsynsmyndigheten avsätter resurser ökas. Eftersom kommunen styr över resurstillsättningen bör ett krav på att redovisa resurssättningen inte anses strida mot det kommunala självstyret mer än övrig tillsynsplanering.

18 Finansieringen

Länsstyrelsen tillstyrker de skrivningar och förslag som förs fram angående finansiering av miljöbalkstillsynen och då särskilt länsstyrelsernas tillsyn.

Motivering

Det är mycket viktigt att det är samma förutsättningar för finansiering av tillsynen oavsett om den bedrivs av länsstyrelse eller kommun och därför måste man gå vidare med en mycket tydligare koppling mellan kostnader och intäkter för länsstyrelserna. Länsstyrelserna bör tillföras medel som motsvarar de avgifter som tagits ut för tillsynen. Det är särskilt viktigt att verksamhetsutövaren får en motprestation som motsvarar uttaget av tillsynsavgifter. Vidare måste medel för tillsynsvägledning avsättas särskilt och öka jämfört med dagens nivå eftersom det är en av grundbultarna för att systemet med den decentraliserade tillsynen ska fungera i landet.

21.5 Exempel på straffbestämmelser som kan bli föremål för en sanktionsväxling

Länsstyrelsen delar synpunkterna i det särskilda yttrandet som lämnats av Jörgen Rosberg om att de straffbestämmelser som anges i kapitel 21.5 är lämplig för en sanktionsväxling och att det finns tillräckligt med underlag för att genomföra sanktionsväxlingen nu.

Motivering

Överträdelse som inte sanktioneras är ett stort problem som undergräver trovärdigheten för miljöbalken. Genom att införa sanktionsavgifter för de föreslagna straffbestämmelserna av mer administrativ karaktär kommer resurser att frigöras för åklagare och polis för sådana gärningar som verkligen medför en risk för människors hälsa och miljön. En sådan

förändring kommer att öka följsamheten för bestämmelserna genom att fler överträdelser kommer att sanktioneras. Att göra ändringar enligt utredningens exempel försvårar inte nämnvärt en senare större översyn.

24 Effektivare miljöbrottsbekämpning genom bättre samverkan

Länsstyrelsen föreslår att Åklagarmyndigheten övertar huvudansvaret för miljöbrottsamverkan från länsstyrelsen. Länsstyrelsen vill fortsätta att vara en aktiv deltagare i samverkan och bidra med regionala perspektiv när det behövs.

Motivering

I förslaget har länsstyrelsen utpekats för att verka för en miljöbrottsamverkan på lokal och regional nivå medan Åklagarmyndigheten har fått ansvar för att utveckla samverkan mot miljöbrottsligheten samt identifiera branscher som är särskilt utsatta för miljöbrottslighet. Att ha två myndigheter som ansvarar för liknande uppdrag är mindre god hushållning med samhällets resurser. Eftersom miljöbrottsligheten har få lokala och regionala skillnader samt att Åklagarmyndigheten kan bidra med en nationell bild är det mer ändamålsenligt att Åklagarmyndigheten ansvarar för samverkan. Länsstyrelsen vill fortsätta att vara en aktiv part i miljöbrottsamverkan och bidra med det regionala perspektivet när det behövs. Förslaget om fokusering på branscher som är särskilt utsatta för miljöbrottslighet har potential att stärka arbetet mot miljöbrott.

Landshövding Kenneth Johansson har fattat beslut om detta yttrande. Miljöskyddshandläggare Mats Bergström har varit föredragande. I den slutliga handläggningen deltog också länsråd Johan Blom och enhetschef Christina Hägglund.